

Sofia Geisler
Medlem af Inatsisartut, Inuit Ataqatigiit

Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 239 – vedrørende skolevægning

30-07-2019
Sagsnr.
Dok. nr. 10941081

Kære Sofia Geisler,

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Tak for dine spørgsmål, som du har stillet i henhold til Inatsisartuts forretningsorden. Jeg vil besvare dem herunder.

Spørgsmål 1: I deres svar på §37 spørgsmål nr. 286/2018, pkt. 5 skriver Naalakkersuisut, at *“det er Kommunalbestyrelsen, der jf. § 43, stk. 1 i Inatsisartutlov nr. 15 af 3. December 2012 om folkeskolen, som senest ændret ved Landstingslov nr. 21 af 13. November 2017, som har det overordnede ansvar for kommunens skolevæsen og skal påse, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives eller får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. Kommunalbestyrelsen fører løbende tilsyn med skolernes virksomhed, herunder i forhold til skolens overholdelse af bestemmelserne i denne inatsisartutlov.*

Jf. § 25 i Landstingslov nr. 10 af 15. April 2003 om frie grundskoler og undervisning i hjemmet m.v., som senest ændret ved Landstingslov nr. 16 af 20. November 2006, er det kommunalbestyrelsen i barnets bopældskommune, som fører tilsyn med den undervisning, barnet får i hjemmet m.v..”

- Vil Naalakkersuisut oplyse, hvordan Naalakkersuisut sikrer, at de gældende Inatsisartutlov bliver fulgt og implementeres af Kommunerne?

Svar: Indledningsvis skal det bemærkes, at Naalakkersuisut i henhold til § 37, stk. 1 i Inatsisartutlov nr. 15 af 3. december 2012 om folkeskolen, som ændret ved Inatsisartutlov nr. 21 af 13. november 2017 (folkeskoleloven) fører tilsyn med kommunernes forvaltning af Inatsisartutloven. Der er i den forbindelse tale om et overordnet dialogbaseret tilsyn i forhold til kommunernes iagttagelse af lovgivningen på området, hvilket helt overvejende sker på grundlag af muligheden for at indhente nødvendige oplysninger. Det anførte skal sammenholdes med det forhold, at der er tale om et kommunalt ansvarsområde uden for Selvstyrets almindelige instruktionsbeføjelse. Det fremgår desuden af bestemmelsens stk. 2, at Naalakkersuisut kan afkræve kommunalbestyrelsen oplysninger, der anses nødvendige for at kunne varetage sine opgaver efter Inatsisartutloven.

Omfanget og karakteren af Naalakkersuisuts tilsynspligt fremgår af bemærkningerne til bestemmelsens stk. 2. Det fremgår heraf, at kompetencen til at afkræve kommunalbestyrelsen oplysninger, der må anses for nødvendige for at varetage Naalakkersuisuts opgave efter loven, både omfatter Naalakkersuisuts tilsynsopgave og de opgaver, der i øvrigt påhviler Naalakkersuisut i henhold til lovens bestemmelser. De kan dreje sig om oplysninger vedrørende antallet af elever i bestemte aldersgrupper på hver skole, antallet af elever, der modtager specialundervisning, antal elever pr. lærer, jf. § 35, resultater af prøver og test, udarbejdelse af handleplaner, jf. § 19 og oplysninger vedrørende kommunalbestyrelsens tilsyn med skolen. Oplysningerne kan ligeledes omhandle børn fordelt på lærere ud fra disses uddannelses- og kvalifikationsmæssige baggrund. Bestemmelsen benyttes i øvrigt i praksis som grundlag for udarbejdelse og fremsendelse af de såkaldte 1. oktober-indberetninger, som består af en række oplysninger, der spænder fra opgørelse af elevtal til lærertimeforbrug m.v.

Det skal endvidere bemærkes, at der ikke eksisterer en tilsvarende udtrykkelig bestemmelse om Naalakkersuisuts tilsyn med kommunalbestyrelsen for så vidt angår frie grundskoler og undervisning i hjemmet i Landstingslov nr. 10 af 15. april 2003 om frie grundskoler og undervisning i hjemmet m.v., som senest ændret ved Inatsisartutlov nr. 18 af 3. december 2012. Det skal dog hertil bemærkes, at ethvert barn, der bor eller opholder sig i landet i mindst 6 måneder, er undervisningspligtig fra skoleårets begyndelse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, med ret og pligt til at deltage enten i folkeskolens undervisning eller i anden undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, jf. folkeskolelovens § 29, § 30, stk. 1 og § 31, stk. 1. I forlængelse heraf fremgår det bl.a. af folkeskolelovens § 43, at kommunalbestyrelsen skal påse, at alle undervisningspligtige børn i kommunen f.eks. får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Derfor omfatter Naalakkersuisuts tilsyn også spørgsmålet om, hvorvidt kommunalbestyrelsen påser, at f.eks. børn, som modtager undervisning i hjemmet, får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Naalakkersuisuts tilsyn med kommunalbestyrelsens overholdelse af lovgivningen sker i praksis ved at afkræve kommunalbestyrelsen oplysninger vedrørende forhold, der anses for nødvendige i relation til konkrete problemstillinger, som den centrale myndighed er blevet opmærksom på af egen drift eller fordi brugere eller andre instanser har påpeget særlige problemstillinger. Endvidere foretages tilsynet på baggrund af indsamling af data og statistik, herunder de nævnte 1. oktober-indberetninger, trintestresultater og prøveresultater. Det dialogbaserede tilsyn skal sammenholdes med det forhold, at lovgivningen ikke har udstyret Naalakkersuisut med egentlige retlige instrumenter til at intervenere i kommunalbestyrelsens beføjelser.

Spørgsmål 2: I deres svar på §37 spørgsmål nr. 286/2018, pkt 6 skriver Naalakkersuisut, at *“centralt ikke foreligger oplysninger om, under hvilke skoler eller i hvilke byer og bygder, der er elever i den undervisningspligtige alder, som ikke følger undervisning i folkeskolen eller modtager hjemmeundervisning. Ligeledes foreligger der ikke oplysninger om hvor mange elever, som ikke følger undervisning i folkeskolen eller modtager hjemmeundervisning.”*

- Vil Naalakkersuisut oplyse, om Naalakkersuisut efterfølgende har taget initiativ til centralt at indsamle oplysninger, om hvor mange elever i den skolepligtige alder, der ikke følger undervisning i folkeskolen eller modtager hjemmeundervisning?

Svar: Uddannelsesstyrelsen har i begyndelsen af maj måned dette år taget kontakt til Grønlands Statistik om muligheden for at kunne foretage nogle registerundersøgelser af elever og deres folkeregisteradresser. Grønlands Statistik har oplyst via e-mail, at de grundet travlhed først kan påtage sig opgaven efter sommerferien. Ambitionen er at opbygge et system, hvor man fra centralt hold kan følge eleverne, evt. sammenholdt med de skoleadministrationsprogrammer som Uddannelsesstyrelsen har adgang til og derigennem om muligt at kunne undersøge, hvorvidt alle elever i den undervisningspligtige alder enten modtager skoleundervisning eller hjemmeundervisning.

Derudover er Uddannelsesstyrelsen regelmæssigt i dialog med de kommunale ledere af skoleforvaltningerne, hvor man løbende tager forskellige problematikker op til drøftelse, herunder eventuelle spørgsmål om lovgivningens krav. I den forbindelse agter Uddannelsesstyrelsen at tage problematikken op til diskussion til næstkommende møde i august, ligesom emnet igen vil blive taget op til det årlige skoleledermøde til efteråret.

I forhold til svar på § 37 spørgsmål nr. 286/2018 skal det hermed desuden præciseres, at kommunerne skal oplyse antallet af elever, der modtager hjemmeundervisning, men selvstyret er ikke bekendt med, om der skulle være elever i den undervisningspligtige alder, udover de igangværende tilsynssager, der hverken modtager skoleundervisning eller hjemmeundervisning.

Spørgsmål 3: Hvis nej til spm 2: Hvad er årsagen til dette?

Svar: Se ovenstående svar.

Spørgsmål 4: Vil Naalakkersuisut oplyse, om grunden til at der fra Centraladministrationen i årevis ikke er et samlet overblik over hvor mange elever i den undervisningspligtige alder, der ikke følger undervisning i folkeskolen eller modtager hjemmeundervisning?

Svar: Svaret skal ses i sammenhæng med, at det er forholdsvis sjældent – højst 2-4 gange om året - at der modtages underretninger om, at der er børn i den undervisningspligtige alder, der ikke modtager undervisning, hvorfor det er blevet skønnet, at kommunerne selv har løst opgaven.

Spørgsmål 5: Vil Naalakkersuisut oplyse hvilke sanktionsmuligheder Naalakkersuisut har overfor Kommuner, der måtte ikke have sørget for overblik over hvor mange elever i den undervisningspligtige alder, der ikke følger

undervisning i folkeskolen eller modtager hjemmeundervisning eller sikret, at de modtager undervisningen på anden vis?

Svar: Det skal hertil anføres, at lovgivningen ikke har udstyret Naalakkersuisut med egentlige sanktionsmuligheder eller retlige instrumenter til at håndhæve tilsynet. Naalakkersuisut vil imidlertid kunne henlede opmærksomheden på eventuelle kritisable forhold. Ved konstatering af mulige problematiske forhold i relation til efterlevelse af lovgivningen, vil kommunalbestyrelsen typisk blive anmodet om at redegøre for sagen og kan efter omstændighederne blive mødt med pålæg om at indrette aktiviteterne i overensstemmelse med lovgivningens krav herom. Det kan eksempelvis dreje sig om at anmode en kommune om straks at sørge for, at et barn, der ikke er indskrevet i folkeskolen, modtager anden undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Derudover kan Naalakkersuisut beslutte at henlede opmærksomheden på et eller flere områder, hvor man ønsker forbedringer, eller som man anser for problematiske. Det fremgår desuden af bemærkningerne til § 37, stk. 1, at hvis kommunalbestyrelsen ikke efterkommer henstillingen, vil Naalakkersuisut kunne indbringe spørgsmålet for Tilsynsrådet for Kommunerne.

Spørgsmål 6: Vil Naalakkersuisut oplyse, om Naalakkersuisut har modtaget eller gjort bekendt med, at børn i den undervisningspligtige alder, ikke følger undervisningen i folkeskolen eller modtager hjemmeundervisning?

Svar: Ja, det sker, at Naalakkersuisut modtager oplysninger om, at der muligvis er elever i den undervisningspligtige alder, der ikke modtager den lovpligtige undervisning i en kommune. Naalakkersuisut har så sent som denne sommer som eksempel taget kontakt til to kommuner, fordi man dels er blevet bekendt med, at der er bygdeelever i den undervisningspligtige, som ikke modtager systematisk og regelmæssig undervisning, og fordi der er sket en underretning om mulig brud på undervisningspligten i en anden bygd.

Spørgsmål 7: Hvis ja til spm 6: Hvad har Naalakkersuisut gjort i sådanne situationer?

Svar: Når det erfares, at en kommune muligvis ikke overholder lovgivningen, bliver den anmodet om en redegørelse i en tilsynsskrivelse fra Uddannelsesstyrelsen. I skrivelsen anmodes kommunen om at redegøre for forholdet og angive, hvordan det eventuelle forhold fremadrettet vil blive løst. Se også svaret på spørgsmål 1 og 5.

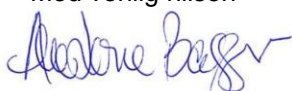
Spørgsmål 8: Vil Naalakkersuisut oplyse, om der er taget initiativ, og i givet fald hvilke, for at undersøge hvad der ligger bag en skolevægring?

Svar: Naalakkersuisut har pt. ingen planer om at igangsætte en undersøgelse af skolevægring. Naalakkersuisut er dog vidende om, at der internationalt, også i Danmark, er en stigende opmærksomhed på problematisk skolefravær og skolevægring. Under MISI/PPR-træffet i foråret 2019 blev problemet/fænomenet således også omtalt som en stigende udfordring her i landet, men ligesom i andre lande synes der at være en

erkendelse af manglende viden om fænomenet og eventuelt behandlingen heraf. Under diskussionen af fænomenet kom deltagerne ind på, at fænomenet synes at være knyttet til forskellige angstformer og adfærdsforstyrrelser, som efter deltagernes mening var en tendens i stigning. Dette synes også at blive bekræftet i en dansk litteraturgennemgang af fænomenet, hvor det dog også anføres, at undersøgelserne primært stammer fra engelsktalende lande. I litteraturgennemgangen anføres følgende: "*Børn og unge med skolevægring er en heterogen gruppe med forskellige karakteristika, fraværs mængde og adfærd, hvilket yderligere komplicerer billedet af, hvad fænomenet er og ikke er. I tillæg betragtes skolevægring ikke som en diagnose, men som et symptom som ofte er tilknyttet forskellige angstdiagnoser, emotionelle forstyrrelser eller adfærdsforstyrrelser* (Egger, Costello & Angold, 2003, Løvereide, 2011)"¹.

Naalakkersuisut mener derfor, at der først bør ske en grundig konsultation af fagkunds kaben i landet om behovet for sådan en undersøgelse, herunder at få foretaget en vurdering af, hvorvidt dette i dag kan ske på en teoretisk og metodisk forsvarlig måde, inden der igangsættes et eventuel forskningsprojekt.

Med venlig hilsen

Ane Lone Bagger

¹ Problematisk skolefravær og skolevægring. Årsager og behandling – En litteraturgennemgang. <https://metodecentret.dk>, 2017